

Europejski Rzecznik
Praw Obywatelskich

Tłumaczenie tej strony zostało wygenerowane za pomocą tłumaczenia maszynowego [Link]. Tłumaczenia maszynowe mogą zawierać błędy potencjalnie zmniejszające zrozumiałość i dokładność; Rzecznik Praw Obywatelskich nie ponosi odpowiedzialności za jakiekolwiek rozbieżności. Aby uzyskać najbardziej wiarygodne informacje i pewność prawną, należy zapoznać się z następującymi informacjami wersja źródłowa na angielski, do której odnośnik znajduje się powyżej. Więcej informacji można znaleźć w naszej [polityce językowej i tłumaczeniowej](#) [Link].

Decyzja w sprawie sposobu, w jaki Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) uwzględnił wpływ gazociągu transadriatyckiego i gazociągu transatlantyckiego na środowisko przed finansowaniem projektów (sprawa 2030/2020/NH)

Decyzja

Sprawa 2030/2020/NH - Otwarta 28/05/2021 - Decyzja z 27/04/2022 - Instytucja, której sprawa dotyczy Europejski Bank Inwestycyjny (Nie stwierdzono niewłaściwego administrowania) |

Sprawa dotyczyła dwóch projektów gazociągów finansowanych przez Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) w 2018 r. Skarżący twierdzili, że EBI nie zapewnił odpowiedniej oceny wpływu projektów na środowisko.

Zwracając uwagę na ograniczony przegląd, jaki może przeprowadzić w takich sprawach, Rzecznik wszczął dochodzenie i zwrócił się do EBI o dostarczenie dodatkowych dokumentów dotyczących zarzutów skarżących. EBI został również poproszony o wyjaśnienie głównych zmian w sposobie, w jaki zapewnia przestrzeganie kryteriów środowiskowych w projektach, które finansuje w związku z zobowiązaniem do zaprzestania finansowania projektów dotyczących energii z paliw kopalnych od końca 2021 r.

W odpowiedzi EBI przedstawił odpowiednie wyjaśnienia. Rzecznik stwierdził, że w ramach „procesu należytej staranności” podjął odpowiednie działania w celu zapewnienia właściwej oceny wpływu tych dwóch rurociągów na środowisko. Rzecznik zakończył dochodzenie stwierdzeniem, że EBI nie popełnił niewłaściwego administrowania.

Kontekst skargi

1. W dniach 6 lutego i 15 marca 2018 r. Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) zatwierdził dwie pożyczki na sfinansowanie budowy dwóch gazociągów: gazociągu transadriatyckiego (TAP) i gazociągu transanatolijskiego (TANAP). Oba rurociągi są częścią Południowego Korytarza Gazowego, który jest złożonym łańcuchem rurociągów łączącym Morze Kaspijskie z Europą. Dostarcza gaz ziemny produkowany w Azerbejdżanie do Turcji i Europy.

2. TANAP przekracza Turcję od granicy z Gruzją i ma około 1 850 km długości. Kran przekracza Grecję i Albanie od granicy z Turcją i łączy się z włoską siecią gazową. Ma około 878 km długości. Oba rurociągi były finansowane z różnych źródeł: inwestycje prywatne, władze krajowe i międzynarodowe instytucje finansowe. EBI zatwierdził pożyczkę w wysokości 1,5 mld EUR na rzecz TAP oraz pożyczkę w wysokości 932 mln EUR dla TANAP. Gaz zaczął przepływać rurociągami do UE w listopadzie 2020 r.

Mapa południowego korytarza gazowego (źródło: www.sgc.az/en [Link]):

3. Skarżący są grupą czterech organizacji zajmujących się ochroną środowiska, które monitorują banki inwestycyjne i kwestie środowiskowe. Twierdzą oni, że EBI nie zadbał o to, by wpływ projektów na środowisko został odpowiednio wyważony przy ich finansowaniu.

4. W 2019 r. skarżący złożyli skargę do mechanizmu składania skarg EBI (EBI-CM), który jest wewnętrznym mechanizmem rozliczalności EBI przeznaczonym do rozpatrywania skarg skierowanych przeciwko EBI przez każdego, kto czuje się dotknięty jego działaniami. EBI-CM uznał zarzuty za nieuzasadnione i oddalił skargę w lipcu 2020 r. [1]

5. Niezadowolony ze sposobu, w jaki EBI-CM rozpatrzył ich skargę, skarżący zwrócili się do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w listopadzie 2020 r.

Dochodzenie

6. Rzecznik wszczął dochodzenie w sprawie skargi i zwrócił się do EBI o dostarczenie

dokumentów dotyczących oceny oddziaływania projektów TAP i TANAP na środowisko. EBI został również poproszony o określenie, w jaki sposób zmieniły się jego praktyki w okresie od 2018 r. (kiedy te projekty były finansowane), a dziś (w 2019 r. EBI zmienił swoją politykę kredytową i zobowiązał się do zaprzestania finansowania projektów dotyczących energii z paliw kopalnych od końca 2021 r. [2]).

7. W toku dochodzenia Rzecznik otrzymał odpowiedź EBI, a następnie uwagi skarżących w odpowiedzi na odpowiedź EBI.

Argumenty przedstawione Rzecznikowi Praw Obywatelskich

8. W skardze skierowanej do Rzecznika skarżący przedstawili ogólny argument, zgodnie z którym EBI nie zobowiązywał promotorów projektów TAP i TANAP do przeprowadzenia kompletnych i dokładnych ocen oddziaływania na środowisko i społeczeństwo, pomimo obowiązku dokonania tego zgodnie z przepisami EBI. [3] W szczególności twierdzili, że oceny obejmowały jedynie niektóre ograniczone odcinki południowego korytarza gazowego i nie uwzględniły w pełni emisji gazów ulotnych i przyszłego zwiększenia zdolności przesyłowych rurociągów. Były one również niespójne, ponieważ promotorzy zmierzli niektóre emisje gazów cieplarnianych dla niektórych części gazociągu, a nie dla innych (na przykład włoski odcinek TAP). Skarżący twierdzili, że EBI wykorzystał do swoich obliczeń przestarzałą naukę, co zminimalizowało wpływ rurociągów na klimat. Szczegółowy opis argumentów znajduje się w załączniku.

9. EBI-CM stwierdził, że zarzuty skarżących są nieuzasadnione. Wyjaśnił, że EBI przestrzegał obowiązujących norm oceny śladu węglowego projektów i dopilnował, aby jego własny ślad węglowy wypełnił wszelkie luki w ocenie wpływu na klimat przeprowadzonej przez promotorów. EBI-CM zauważył, że promotor TANAP popełnił błąd w obliczeniach emisji gazów cieplarnianych, stosując przestarzałą wartość, ale uznał, że wpływ był nieznaczny.

10. W odpowiedzi na wniosek Rzecznika EBI przedstawił główne zmiany w swoich praktykach w okresie od 2018 r. (kiedy TAP i TANAP były finansowane) i obecnie. Istotna zmiana miała miejsce w listopadzie 2019 r., kiedy to EBI przyjął nową politykę udzielania pożyczek na energię [4] , która miała na celu zapewnienie spójności działalności Banku w sektorze energetycznym z polityką UE w dziedzinie energii i klimatu oraz jej wspieraniem, a także celów porozumienia paryskiego [5] . Pod koniec 2021 r. EBI zaprzestał finansowania projektów dotyczących energii z paliw kopalnych, w tym gazu.

11. Od tego czasu EBI opracował szereg wytycznych dla promotorów projektów, w tym dotyczących zaangażowania zainteresowanych stron, rozwoju energetyki wodnej i projektów związanych z COVID-19.

12. EBI zmienił również swoje zasady finansowania projektów (ramy polityki ochrony środowiska i polityki społecznej EBI [6]) w następstwie konsultacji publicznych w 2021 r., w

których uczestniczyli skarżący. W szczególności EBI zaktualizował normy środowiskowe i społeczne z 2013 r. (obowiązujące w momencie finansowania TAP i TANAP) w celu rozwiązania nowych wyzwań środowiskowych i społecznych oraz wyciągniętych wniosków. Przegląd EBI obejmował w szczególności większy obowiązek promotorów w zakresie zagwarantowania kompletności i wystarczającej jakości informacji zawartych w badaniach środowiskowych i społecznych, a także surowsze wymogi dotyczące emisji gazów cieplarnianych i zagrożeń klimatycznych. Dodano również nowy standard dotyczący finansowania przez pośredników [7] .

13. EBI nalegał, aby podejście, które zastosował w odniesieniu do projektów TAP i TANAP, było najlepszą praktyką. EBI przeprowadził odpowiednie procedury należytej staranności i tylko jeden marginalny brak (przestarzała wartość) został zidentyfikowany przez EBI-CM podczas dochodzenia w sprawie zarzutów skarżącego. EBI stwierdził, że będzie nadal stosował to samo podejście w ocenie przyszłych operacji o podobnym stopniu złożoności jak TAP i TANAP.

14. Skarżący przedstawili uwagi dotyczące odpowiedzi EBI. Argumentowali oni, że promotorzy TAP i TANAP nie dokonali oceny emisji gazów cieplarnianych, gdy zgodnie ze standardami EBI powinni byli przeprowadzić właściwą ocenę oddziaływania na środowisko. EBI obliczył te emisje w ramach swojej należytej staranności, ale jego własna ocena śladu węglowego nie powinna zastąpić niewywiązujących się ze zobowiązań promotorów.

15. Skarżący argumentowali również, że dokonany przez EBI przegląd ram polityki ochrony środowiska i polityki społecznej nie rozwiązał problemów zidentyfikowanych w związku z projektami TAP i TANAP. Przekazali Rzecznikowi kopię wspólnego oświadczenia, które przesłali EBI w ramach konsultacji społecznych. Główną kwestią podniesioną przez skarżących było to, że w zmienionych ramach brakowało jasności co do należytej staranności EBI w odniesieniu do wpływu projektów na środowisko, społeczeństwo i prawa człowieka. Skrytykowali oni fakt, że wewnętrzny dokument EBI określający jego praktyki w zakresie należytej staranności nie był częścią konsultacji publicznych i nie był publicznie dostępny.

Ocena Rzecznika Praw Obywatelskich

16. Skarga dotyczy sposobu, w jaki EBI ocenił wpływ dwóch projektów rurociągowych na środowisko przy ich finansowaniu. Należy zauważyć, że główna odpowiedzialność za ocenę wpływu rurociągów na środowisko spoczywała na promotorach projektów (konsorcjach kilku prywatnych i państwowych przedsiębiorstw energetycznych), których działania nie wchodzą w zakres kompetencji Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich. Rolą Rzecznika Praw Obywatelskich w tym przypadku nie jest zatem ocena sposobu, w jaki promotorzy projektów przygotowali oceny oddziaływania rurociągów na środowisko, ale raczej sposób, w jaki EBI zadbał o to, by oceny były zgodne z jego zasadami finansowania.

17. EBI nie był jedyną międzynarodową instytucją finansową zapewniającą finansowanie: w projektach uczestniczyli inni inwestorzy, a także Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBOR). Oznacza to, że promotorzy musieli przestrzegać kryteriów środowiskowych i społecznych kilku

instytucji finansujących, a nie tylko EBI. Ponieważ rurociągi przekraczały kilka krajów, niektóre z nich to państwa członkowskie UE, stosowane były różne unijne lub krajowe wymogi prawne [8] .

18. Zakres przeglądu, jaki Rzecznik Praw Obywatelskich jest w stanie przeprowadzić w tym przypadku, jest ograniczony. Rzecznik Praw Obywatelskich nie jest organem technicznym wyposażonym do ponownej oceny adekwatności ocen oddziaływania na środowisko. Rola Rzecznika ogranicza się do ustalenia, czy EBI udzielił skarżącym rozsądnej odpowiedzi oraz czy w ocenie własnej EBI wystąpił błąd proceduralny lub oczywisty błąd w ocenie.

19. Po przeanalizowaniu wstępnej odpowiedzi EBI-CM na skargę z 2019 r., wyjaśnień EBI i dodatkowych dokumentów uzyskanych w toku dochodzenia **Rzecznik stwierdza, że w przedmiotowej sprawie nie doszło do niewłaściwego administrowania przez EBI** . Analiza nie ujawnia – oprócz błędu w obliczeniach już stwierdzonego przez EBI-CM – żadnego oczywistego błędu w ocenie ze strony EBI, gdy ważył on wpływ TAP i TANAP na środowisko. Szczegółowa ocena wszystkich zarzutów skarżących znajduje się w załączniku.

20. Oceny oddziaływania na środowisko przygotowane przez promotorów TAP i TANAP wykazały pewne niedociągnięcia zgłoszone przez skarżących. W szczególności wystąpiły niedociągnięcia w obliczaniu emisji gazów cieplarnianych, a w ocenach nie uwzględniono całego obszaru wpływu projektów TAP i TANAP oraz skumulowanego wpływu innych projektów. EBI zauważył jednak te wady i podjął odpowiednie działania w ramach procesu należytej staranności. Zwróciła się do promotorów projektów o sporządzenie dodatkowych ocen skutków. EBI opracował również własną ocenę śladu węglowego w celu zapewnienia właściwej ogólnej oceny projektów. Rzecznik Praw Obywatelskich stwierdza, że EBI działał racjonalnie w danych okolicznościach.

21. Skarżący twierdzą, że EBI błędnie traktował swoją ocenę śladu węglowego jako zastąpienie brakujących ocen przez promotorów TAP i TANAP. Powinno to wymagać od promotorów przedstawienia dodatkowych ocen, powiedzieli. Rzecznik stwierdza jednak, że proces należytej staranności EBI nie ma na celu zastąpienia ocen środowiskowych promotorów; jest to raczej samodzielny proces, prowadzony niezależnie w celu sprawdzenia, czy finansowane projekty są zgodne z zasadami EBI. W przypadku TAP i TANAP EBI zażądał od promotorów przeprowadzenia dodatkowych badań lub dostarczenia informacji uzupełniających w ramach procesu należytej staranności. W przepisach EBI nie określono obowiązku zwracania się do promotorów o dodatkowe informacje we wszystkich przypadkach, w których brakuje informacji [9] .

22. Rzecznik z zadowoleniem przyjmuje dodatkowe wyjaśnienia przedstawione przez EBI w odniesieniu do tego, jak zmieniły się jego praktyki od czasu objęcia przez EBI płaszcza „banku klimatycznego” w 2019 r. (przepływy zostały sfinansowane w 2018 r.). W wyniku konsultacji publicznych w 2021 r. EBI dokonał przeglądu swoich przepisów dotyczących środowiskowych i społecznych skutków finansowanych przez siebie projektów. W szczególności wzmocniono wymogi i obowiązki promotorów w zakresie prowadzenia badań środowiskowych o odpowiedniej jakości oraz wyjaśnienia, w jaki sposób projekty są zgodne ze zobowiązaniami w dziedzinie klimatu (w szczególności celami porozumienia paryskiego).

23. Rzecznik przyjmuje do wiadomości argumenty skarżących dotyczące dokonanego przez EBI przeglądu jego ram polityki ochrony środowiska i polityki społecznej. Przegląd (i odpowiednie konsultacje społeczne) odbył się w tym samym czasie co dochodzenie Rzecznika Praw Obywatelskich, ale nie jest jego częścią. Rzecznik zauważa jednak, że wewnętrzny dokument EBI określający jego praktyki w zakresie należytej staranności został opublikowany na stronie internetowej EBI podczas konsultacji publicznych. [11] Skarżący podnieśli to jako ważną kwestię i uspokajająco, że został on teraz podany do wiadomości publicznej.

Wnioski

Na podstawie dochodzenia Rzecznik zamyka tę sprawę z następującym wnioskiem:

W tym przypadku nie doszło do niewłaściwego administrowania przez EBI.

Skarżący i EBI zostaną poinformowani o tej decyzji .

Emily O'Reilly Rzecznik Praw Obywatelskich

Strasburg, 27 kwietnia 2022 r.

Załącznik do decyzji w sprawie 2030/2020/NH

W poniższych punktach przedstawiono więcej szczegółów na temat głównych zarzutów skarżącego, argumentów EBI i oceny Rzecznika Praw Obywatelskich.

1) Nieuwzględnienie całego obszaru wpływu projektów

Skarżący argumentowali, że w ocenach oddziaływania na środowisko i społeczeństwo nie uwzględniono całego obszaru wpływu projektów TAP i TANAP oraz skumulowanego wpływu innych projektów.

EBI-CM odpowiedział, że promotorzy projektów TAP i TANAP byli zobowiązani do przeprowadzenia własnych ocen skutków środowiskowych i społecznych przed otrzymaniem finansowania EBI. Na wczesnym etapie EBI zauważył, że w ocenach skutków tych dwóch projektów nie uwzględniono skumulowanych emisji gazów cieplarnianych z innych projektów w południowym korytarzu gazowym. EBI zażądał zatem, aby promotorzy przeprowadzili kumulatywną ocenę skutków. TAP przestrzegali i opublikowali na swojej stronie internetowej pakiet informacji uzupełniających, który obejmuje obliczenia skumulowane. [12] EBI zauważył, że TANAP tego nie uczynił. EBI przeprowadził jednak „ocenę narażenia na zmiany klimatu” w

oparciu o oceny skutków projektów i stwierdził, że wpływ na klimat byłby ograniczony. EBI przeprowadził również ocenę skumulowanych emisji gazów cieplarnianych w ramach procesu należytej staranności w odniesieniu do TANAP.

Ocena Rzecznika Praw Obywatelskich:

EBI wyjaśnił, że wymagał od promotorów projektów przeprowadzenia skumulowanej oceny skutków, ale tylko TAP był zgodny. Rzecznik zweryfikował informacje i stwierdził, że promotorzy TAP rzeczywiście opublikowali dodatkowy dokument uwzględniający skumulowany wpływ na środowisko, w tym skumulowane emisje gazów cieplarnianych. [13] W przypadku TANAP EBI przeprowadził ocenę skumulowanych emisji gazów cieplarnianych w ramach procesu należytej staranności. Rzecznik Praw Obywatelskich sprawdził dokonaną przez EBI ocenę skumulowanych emisji gazów cieplarnianych w odniesieniu do TANAP i stwierdził, że obliczenia EBI obejmowały emisje dla całego południowego korytarza gazowego, w tym urządzeń towarzyszących. [14] Skarżący argumentowali, że oceny oddziaływania na środowisko są zawarte w szeregu różnych dokumentów, podczas gdy należy je skonsolidować w jednym. Rzecznik Praw Obywatelskich nie znalazł w przepisach EBI niczego, co uniemożliwiłoby promotorom projektów aktualizację i w konsekwencji przedstawienie większej liczby ocen skutków. Wręcz przeciwnie, promotorzy proszeni są o aktualizację ocen oddziaływania na środowisko za pomocą w razie potrzeby dodatkowych badań, które zostaną uzgodnione z EBI w poszczególnych przypadkach [15].

2) Emisje gazów cieplarnianych dla włoskiej sekcji TAP

Skarżący argumentowali, że promotorzy TAP nie obliczyli emisji gazów cieplarnianych dla włoskiej sekcji TAP, mimo że zrobili to w odniesieniu do Albanii i Grecji.

EBI-CM wyjaśnił, że w odniesieniu do włoskiej sekcji TAP ocena skutków obejmowała obliczenia emisji gazów cieplarnianych, ale głównie w odniesieniu do morskiej działalności morskiej, a emisje uznano za nieistotne.

Ocena Rzecznika Praw Obywatelskich:

Rzecznik zweryfikował informacje [16] i nie znalazł żadnych sugestii, że EBI popełnił oczywisty błąd w tym zakresie.

3) Skumulowane emisje ulotne gazów cieplarnianych

Skarżący argumentowali, że w projektach nie dokonano oceny skumulowanych emisji gazów cieplarnianych w odniesieniu do całego południowego korytarza gazowego.

EBI-CM odpowiedział, że emisje ulotne i wentylacyjne zostały uwzględnione i obliczone w ocenach skutków projektów (emisje ulotne i uwalniające w przypadku TANAP oraz, w przypadku TAP, tylko emisje uwalniające) [17]. EBI przeprowadził ocenę śladu węglowego, która obejmowała obliczenie wszystkich przyczyniających się emisji gazów cieplarnianych obejmujących całą infrastrukturę projektu południowego korytarza gazowego. Podczas rozpatrywania skargi EBI-CM zauważył, że promotorzy TANAP obliczyli emisje z projektu przy

użyciu przestarzałej wartości [18]. Po przeliczeniu zaktualizowanej wartości stwierdzono jednak, że wpływ był znikomy (mniej niż 1 % całkowitych emisji dla całego południowego korytarza gazowego).

Ocena Rzecznika Praw Obywatelskich:

Rzecznik zweryfikował własną ocenę śladu węglowego EBI, uzyskaną w toku dochodzenia. Rzecznik potwierdza, że obejmował wszystkie emisje gazów cieplarnianych (w tym emisje ulotne) obejmujące całą infrastrukturę projektu południowego korytarza gazowego. EBI-CM przyznał, że wystąpił błąd przy obliczaniu emisji TANAP, w którym wykorzystano przestarzałą wartość, ale stwierdził, że wpływ błędu w porównaniu z całkowitymi emisjami do spalania był znikomy (mniej niż 1 %). Wobec braku dowodów przeciwnych Rzecznik uważa, że ocena i podejście EBI są uzasadnione.

4) Przestarzała wartość oceny wpływu rurociągów na klimat

Skarżący argumentowali, że EBI wykorzystał przestarzałą wartość do oceny wpływu rurociągów na klimat w ramach oceny i metody obliczania śladu węglowego.

EBI-CM wyjaśnił, że podczas przygotowywania własnej oceny śladu węglowego EBI wykorzystał w swoich obliczeniach przestarzałą wartość. EBI-CM ustalił, że od tego czasu EBI uaktualnił swoje wytyczne o aktualną wartość [19].

Ocena Rzecznika Praw Obywatelskich:

Sam EBI wykorzystał nieprawidłową wartość w swoich obliczeniach, ponieważ dokument referencyjny (metoda śladu węglowego EBI, wersja 10.1) nadal odnosił się do przestarzałej wartości. Od tego czasu wartość ta została zaktualizowana w obecnej wersji dokumentu referencyjnego (wersja 11.1). [20] Rzecznik Praw Obywatelskich stwierdza, że EBI działał racjonalnie w tym zakresie.

5) Nieuwzględnienie zwiększonej przepustowości rurociągów

Skarżący twierdzili, że EBI ocenił emisje gazów cieplarnianych tylko w pierwszej fazie projektów, a nie w kolejnych fazach, w których rurociągi miałyby działać z pełną przepustowością.

W odpowiedzi na skargę EBI-CM wyjaśnił, że EBI obliczył emisje gazów cieplarnianych wyłącznie w pierwszej fazie projektów, ponieważ była to jedyna faza finansowana przez EBI. Każde dalsze rozszerzenie lub modernizacja rurociągów, gdyby zostały sfinansowane przez EBI, podlegałyby dalszym ocenom śladu węglowego. EBI-CM stwierdził, że ocena śladu węglowego dla etapu 1 była w pełni zgodna z zasadami EBI.

Skarżący podkreślali, że biorąc pod uwagę jedynie etap 1 projektu o mniejszej przepustowości rurociągów, EBI zmniejszył ilość emisji gazów cieplarnianych generowanych przez TAP i TANAP. W przeciwieństwie do tego, co twierdzi EBI, moc rurociągów zwiększyłaby się z czasem dzięki dalszej kompresji gazu ziemnego, bez konieczności dalszych inwestycji.

Ocena Rzecznika Praw Obywatelskich:

EBI podjął decyzję o ocenie emisji gazów cieplarnianych wyłącznie w odniesieniu do pierwszego etapu projektów. W pierwszej fazie uwzględniono przepustowość rurociągów wynoszącą 10 mld metrów sześciennych rocznie (bcm) dla TAP i 16 mld m³ w przypadku TANAP, a w kolejnych fazach – do 20 mld m³ w przypadku TAP i 24 mld m³ dla TANAP. EBI wyjaśnił, że przeprowadzi odrębną ocenę śladu węglowego w przypadku podjęcia decyzji o sfinansowaniu dalszego przedłużenia lub modernizacji rurociągów. Rzecznik uważa to wyjaśnienie za rozsądne. Skarżący argumentowali, że zdolność przesyłowa rurociągów zwiększyłaby się bez potrzeby dalszych inwestycji, ale dowody wskazują raczej na coś przeciwnego: budowa dodatkowych stacji sprężarek jest konieczna, jeżeli TAP i TANAP chcą zwiększyć przepustowość rurociągów. [21] Taka budowa – gdyby była finansowana przez EBI – musiałaby wówczas podlegać odrębnym ocenom śladu węglowego.

6) Wiarygodny scenariusz bazowy (bez projektu)

Skarżący argumentowali, że przeprowadzona przez EBI ocena śladu węglowego nie dostarczyła wiarygodnego scenariusza odniesienia umożliwiającego porównanie wpływu projektów z innymi alternatywami w przypadku braku budowy rurociągów.

EBI-CM odpowiedział, że zgodnie z zasadami EBI wiarygodny scenariusz bazowy (scenariusz „bez projektu”) wymaga przewidzenia, co by się stało w przypadku niewybudowania projektów i takiej samej ilości gazu importowanego alternatywnymi drogami. EBI powiedział w tym czasie, że alternatywą dla gazociągów będzie import rosyjskiego gazu przez Nord Stream 2 i ukraińskie rurociągi tranzytowe lub import skroplonego gazu ziemnego ze Stanów Zjednoczonych. EBI-CM ustalił, że EBI przeprowadził wiarygodny i realistyczny scenariusz odniesienia do oceny śladu węglowego.

Skarżący nalegali, aby EBI nie rozważał scenariusza obejmującego działania i strategie mające na celu oszczędność energii zamiast zwiększania zdolności importu gazu ziemnego.

Ocena Rzecznika Praw Obywatelskich:

„Wiarygodny scenariusz odniesienia” ma na celu porównanie wpływu projektów z innymi alternatywami w przypadku braku budowy rurociągów. Rzecznik Praw Obywatelskich nie znajduje niczego w alternatywnym scenariuszu przewidzianym przez EBI, który wskazywałby na znaczne odchylenie od jego własnych przepisów. W tym czasie EBI mógł przewidzieć scenariusz, w którym gaz będzie nadal przepływał do Europy przez istniejące już rurociągi (Rosja, USA, Ukraina). Skarżący twierdzą, że EBI nie uwzględnił starości rosyjskich rurociągów i powinien był przewidzieć alternatywny scenariusz koncentrujący się na polityce oszczędności energii. Rzecznik zauważa jednak, że w przepisach EBI nie ma nic, co zobowiązywałoby EBI do opracowania alternatywnych scenariuszy o takim poziomie szczegółowości [22].

7) Międzynarodowe zobowiązania Albanii do ograniczenia emisji dwutlenku węgla

Skarżący argumentowali, że projekty te poważnie zagroziły międzynarodowym zobowiązaniom podjętym przez Albanię w zakresie ograniczenia emisji dwutlenku węgla. Przewidywana emisja gazów cieplarnianych z projektu TAP wyniesie 7 % całkowitych emisji Albanii, mimo że Albania obiecała zmniejszyć emisje dwutlenku węgla o 11,5 % przed 2030 r. Promotorzy nie przedstawili żadnych strategii łagodzących w celu złagodzenia znaczącego wpływu, jaki TAP miałby na wykaz gazów cieplarnianych w Albanii.

EBI-CM stwierdził, że nie ma dowodów na to, że Albania nie wywiązuje się ze swoich międzynarodowych zobowiązań w zakresie redukcji emisji dwutlenku węgla. Ponadto promotorzy TAP byli w trakcie przygotowywania planu zarządzania mającego na celu zaradzenie rezydualnym wpływom oraz zapewnienie kontroli łagodzących i zabezpieczeń dla odcinka TAP przez Albanię.

Ocena Rzecznika Praw Obywatelskich:

Zadaniem Rzecznika nie jest ocena, czy państwo trzecie będzie przestrzegać swoich międzynarodowych zobowiązań w zakresie zmiany klimatu. Głównym argumentem skarżących jest to, że promotorzy TAP nie przedstawili środków łagodzących lub kompensacyjnych, co było sprzeczne z wymogami EBI. EBI-CM wyjaśnił, że promotorzy TAP przygotowują dodatkowy dokument zawierający środki łagodzące. Rzecznik potwierdza, że promotorzy TAP w międzyczasie opublikowali taki dokument. [23] W dokumencie przedstawiono narzędzia i procesy stosowane w celu zarządzania emisjami na etapie operacyjnym, w tym emisji gazów cieplarnianych, oraz ustalenia wymiernych celów w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych, w tym emisji ulotnych. Rzecznik Praw Obywatelskich stwierdza, że EBI udzielił rozsądnej odpowiedzi na argumenty skarżących w tym względzie.

[1] EBI-CM opublikował informacje na temat sprawy oraz sprawozdanie z wniosków na swojej stronie internetowej: <https://www.eib.org/en/about/accountability/complaints/cases/tap-tanap> [Link]

[2] Zob.

<https://www.eib.org/en/press/all/2019-313-eu-bank-launches-ambitious-new-climate-strategy-and-energy-lending-policy> [Link]

[3] W czasie oceny projektów TAP i TANAP EBI posiadał **ramy zrównoważonego rozwoju środowiskowego i społecznego**, które obejmowały: (i) oświadczenie w sprawie [zasad i norm środowiskowych i społecznych z 2009](#) [Link] r. (w oświadczeniu wyjaśniono wymogi środowiskowe i społeczne, [na podstawie których oceniane są projekty finansowane przez EBI](#)) oraz (ii) [podręcznik dotyczący norm środowiskowych i społecznych](#) ([Link] podręcznik przetłumaczył normy środowiskowe opisane w oświadczeniu na praktyki operacyjne stosowane przez personel EBI). EBI opublikował również [metodologię śladu węglowego projektu](#) [Link] (wersja 10.1) wyjaśniającą, w jaki sposób pracownicy EBI powinni obliczać ślad węglowy projektów inwestycyjnych finansowanych przez EBI. EBI zaktualizował swoje ramy w 2021 r. w

następstwie konsultacji publicznych (zob.:

<https://www.eib.org/en/about/priorities/climate-action/environment-sustainability/index.htm> [Link]).

[4] Zob.: https://www.eib.org/attachments/strategies/eib_energy_lending_policy_en.pdf [Link]

[5] Porozumienie paryskie jest prawnie wiążącym globalnym porozumieniem w sprawie zmian klimatu, przyjętym na konferencji klimatycznej w Paryżu (COP21) w grudniu 2015 r. Porozumienie paryskie określa globalne ramy mające na celu zapobieganie niebezpiecznym zmianom klimatu poprzez ograniczenie globalnego ocieplenia do poziomu poniżej 2 °C. Ma ono również na celu wzmocnienie zdolności krajów do radzenia sobie ze skutkami zmiany klimatu i wspieranie ich w ich wysiłkach. UE i jej państwa członkowskie są stronami umowy.

[6] Zob. przypis 3.

[7] Zob. nowe normy środowiskowe i społeczne EBI, w szczególności norma 1 dotycząca środowiskowych i społecznych skutków i zagrożeń, norma 5 dotycząca zmiany klimatu oraz norma 11 dotycząca finansowania przez pośredników, dostępne pod adresem: <https://www.eib.org/en/publications/eib-environmental-and-social-standards> [Link]

[8] Między innymi: [ramowa konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu](#) [Link] (UNFCCC) i protokół z Kioto, [dyrektywa 2011/92/UE](#) [Link] („dyrektywa OOS”) i [dyrektywa 2003/87/WE](#) ([Link] „dyrektywa w sprawie emisji gazów cieplarnianych”).

[9] W podręczniku EBI dotyczącym norm środowiskowych i społecznych, tom II (wersja 9.0 z 2.12.2013 r., obowiązująca przy ocenie TAP i TANAP) określono, że „ 211. *Na podstawie przeglądu dokumentacji dostępnej dokumentacji i misji oceniającej zespół ustali, czy promotor ma przeprowadzić dodatkowe badania w celu spełnienia standardów EBI dotyczących E&S. Często potrzebne są dodatkowe badania w celu rozwiązania większych problemów, takich jak kwestie transgraniczne, skumulowane skutki, zagrożenia dla siedlisk krytycznych lub obszarów wrażliwych pod względem ekologicznym, zasoby naturalne lub obszar prawnie chroniony, rozwój RAP i ludów tubylczych.*

[10] Zobacz pkt 12.

[11] Dostępne na stronie https://consult.eib.org/consultation/essf-2021-en/user_uploads/eib-environmental-and-social-handbook.pdf [Link]

[12] Dostępne pod adresem: [https://www.tap-ag.com/sustainability/lenders-requirements/taps-operational-esch-management-system/\\$18902/\\$18902](https://www.tap-ag.com/sustainability/lenders-requirements/taps-operational-esch-management-system/$18902/$18902) [Link]

[13] Podsumowanie wykonawcze jest dostępne pod adresem: [https://www.tap-ag.com/sustainability/lenders-requirements/cumulative-impact-assessment-executive-summary/\\$27000/\\$27000](https://www.tap-ag.com/sustainability/lenders-requirements/cumulative-impact-assessment-executive-summary/$27000/$27000)

[Link]

[14] Ocena śladu węglowego przeprowadzona przez EBI w odniesieniu do TANAP obejmuje emisje CO₂ wyższego i niższego szczebla z powiązanych i pomocniczych projektów: pole Shah Deniz 2, inne rurociągi korytarza (TAP, SCPx) i końcowe spalanie. Dokument jest dostępny tutaj: <https://www.eib.org/attachments/registers/79751193.pdf> [Link]

[15] Zob. „Normy środowiskowe i społeczne EBI”, standard 1, pkt 35, dostępny pod adresem https://www.eib.org/attachments/strategies/environmental_and_social_practices_handbook_en.pdf [Link].

[16] Zob. nietechniczne podsumowanie oceny oddziaływania na środowisko i społeczeństwo przeprowadzone dla włoskiej sekcji TAP, dostępne pod adresem: [https://www.tap-ag.com/sustainability/esia-documents/esia-italy-in-english/\\$3513/\\$3514/\\$3517](https://www.tap-ag.com/sustainability/esia-documents/esia-italy-in-english/$3513/$3514/$3517) [Link] W dokumencie uwzględniono „emisje zanieczyszczeń do powietrza” w przypadku działalności na morzu (zob. s. 41) oraz zanieczyszczenia powietrza, takie jak dwutlenek azotu (NO₂), cząstki stałe (PM₁₀) i tlenek węgla (CO) w przypadku operacji na lądzie (zob. s. 47). Emisje uznaje się za nieznaczne.

[17] Emisje ulotne to emisje, które nie są fizycznie kontrolowane, ale wynikają z zamierzonego lub niezamierzonego uwolnienia gazów cieplarnianych. Zwykle wynikają one z produkcji, przetwarzania, składowania i wykorzystania paliw i innych chemikaliów, często poprzez połączenia, uszczelnienia, pakowanie, uszczelki itp. Emisje wentylacyjne są emisjami, które są zwykle uwalniane w wyniku zamierzonego działania związanego z działalnością zakładu. Emisje wentylacyjne są co do zasady uwzględnione w definicji emisji ulotnych.

Wskaźnik potencjału globalnego ocieplenia dla metanu (CH₄) został ustalony przez Międzyrządowy Zespół ds. W ocenie skutków TANAP wykorzystano starą wartość (21).

[19] Aktualizowane metody EBI dotyczące śladu węglowego (wersja 11.1, lipiec 2020) wykorzystują wskaźnik potencjału globalnego ocieplenia metanu (CH₄) z **28**, zgodnie z najnowszymi ocenami IPCC. Zob. s. 41 metodyki, dostępne pod adresem: https://www.eib.org/attachments/strategies/eib_project_carbon_footprint_methodologies_en.pdf [Link]

[20] Wersja 11.1 Metodologii jest dostępna pod adresem <https://www.eib.org/en/about/cr/footprint-methodologies.htm> ([Link] ostatnio dostępne 8 marca 2022 r.)

[21] Strona internetowa TAP [Link] wyjaśnia, że: „*Bieżąca zdolność operacyjna kranu wynosi 10 mld metrów sześciennych rocznie (bcm/rok). Jednakże, wraz z dodaniem dwóch stacji sprężarek i modyfikacją istniejących stacji sprężarek, istniejąca przepustowość rurociągu może zostać zwiększona do przepustowości 20 mld m³/a. (podkreślenie dodane).* Strona internetowa TANAP [Link] mówi: „*Przepustowość przesyłowa gazociągu na początku wyniesie 16 mld metrów sześciennych, ale zostanie zwiększona do 24 mld metrów sześciennych, a następnie do*

31 mld metrów sześciennych w nadchodzących latach wraz z dodatkowymi inwestycjami . (...) 2 Stacje kompresorowe (po zwiększeniu zdolności przesyłowej do 31 mld m³, liczba stacji sprężarek zostanie zwiększona do 7). ” (podkreślenie dodane)

[22] Metodologia śladu węglowego EBI, wersja 10.1, mówi, że „scenariusz bazowy projektu (lub scenariusz »bez projektu«) definiuje się jako oczekiwany alternatywny sposób osiągnięcia produkcji dostarczonej w ramach proponowanego projektu. W scenariuszu odniesienia należy zatem zaproponować prawdopodobną alternatywę dla proponowanego projektu, która (i) pod względem technicznym może osiągnąć wymaganą produkcję; oraz (ii) jest wiarygodne pod względem wymogów gospodarczych i regulacyjnych .”

[23] Patrz TAP „Procedura zarządzania emisjami atmosferycznymi”, opublikowany we wrześniu 2020 r., dostępny pod adresem:

[https://www.tap-ag.com/sustainability/lenders-requirements/esch-management-operations/\\$18964/\\$18963/\\$19030](https://www.tap-ag.com/sustainability/lenders-requirements/esch-management-operations/$18964/$18963/$19030)
[Link]